

Foglar

Chata

v Jezerní

kotlině

ilustroval
Pavel Čech

Albatros

Chata v Jezerní kotlině

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.albatros.cz
www.albatrosmedia.cz

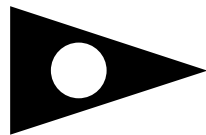

Jaroslav Foglar
Chata v Jezerní kotlině – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Foglar **Chata** **v Jezerní** **kotlině**

ilustroval
Pavel Čech

Albatros

Co se děje v Zátiší

1

Ten kousek slepé ulice se sice jmenoval Zátiší, ale teď tam ticho rozhodně nebylo! Zasloužilo se o to asi deset chlapců různého věku, kteří tu boxovali.

„Pavle,“ volal jeden z nich, „ukaz mi ještě jednou ten kryt, pořád mi to nějak nejde.“

A Pavel, zřejmě nejstarší, silný a pěkně urostlý chlapec, asi podesáté předváděl obrannou pozici. A už ho volal zase někdo jiný.

„Pavle, že tahle rána není podle pravidel, vid'š? Že je to trestný bod?“

Vypadalo to tam skoro jako v doopravdické boxerské škole a zdálo se, že učitelem je Pavel.

Většina dospělých by asi nebyla touhle činností zrovna nadšená a nejspíš by říkali: „To je ale hrubá zábava pro mladé chlapce! Kdybyste si raději četli nebo šli na procházku...“

Ale obáváme se, že hoši v Zátiší by si z toho, co by jim dospělí o jejich zábavě řekli, asi moc nedělali. Vždyť i velcí lidé se baví různě, a také by od své zábavy asi neustoupili, kdyby jim ji hoši rozmlouvali.

Ostatně není naším úkolem dělat boxu soudce. Hlavní je, že se ho tu hoši skutečně a se zápalem učili.

Někteří měli ruce ovázané jen hadry, jiní měli skutečné boxerské rukavice a všichni byli v trenkách.

„Pavle, tatínek! Jde sem tvůj tatínek!“

Na nároží se objevil muž hřmotné postavy, a jak se blížil, hoši na něho hleděli se zbožnou úctou.

Jan Zeman, bývalý mnohonásobný mistr v boxu, přemožitel neporazitelného černocho Evanse! Ano, Pavel měl slavného, velmi slavného tatínka! I když teď už do ringu dlouho nevstoupil, jeho sláva nezanikla. Vždyť odešel sám, nikým neporažený.

„Jen se tužte, chlapci! Potřebujeme zdravé a ocelové hochy, kteří dovedou ránu dát i přijmout. Jen do toho! Jen do toho!“

A hoši, potěšení zájmem tak slavného muže, se znovu pustili do cvičení, dychtiví ukázat mu, co už všechno z boxu umějí, co všechno už je jeho Pavel naučil.

„A teď už ale domů,“ ukončil pan Zeman za chvíli Pavlovo vyučování. „Víš, že tě ještě doma čeká trénink, a do školy máš určitě taky nějaké učení a úkoly. Tak hajdy, hajdy...“

Pavel se zjevně nerad oblékl a jeho otec zatím podal všem ruku. Každý se ji snažil stisknout, jak nejmužněji uměl.

A když pak oba odcházeli, hoši se za nimi mlčky dívali a trochu záviděli.

„Panečku, tím Pavlem bych chtěl být!“

Někdo se zasmál a řekl: „Kdo by nechtěl!“

A Venda Rákos, zvaný Sirka, vyčouhlý a hubený jako prut, dodal s marným povzdechem: „Kdybych já vypadal jako Pavel, tak chodím i do školy jen v trenýrkách a vytahuju se svou atletickou postavou.“

Hoši se rozchehtali.

Pavel Zeman

2

Není divu, že byl Pavel mezi hochy vždy středem pozornosti. Jeho otec byl známý boxer a odlesk jeho slávy padl i na Pavla.

Pavel navíc dovedl o svém tátovi zajímavě vyprávět. Jak za ním v době, kdy zápasil, přicházeli pořadatelé, jak s ním sepisovali smlouvy o zápasech, jak trénoval, co říkal o jednotlivých zápasnících a jak ho dodnes navštěvují soupeři.

Tohle povídání o věcech tak přitažlivých pro každého správného chlapce bylo jednou z příčin, proč se Pavel těšil u hochů takové oblibě. Ve škole byl kolem něho o přestávkách vždy chumel zvědavců. A pokaždé se dozvěděli něco nového.

Pavel ukazoval chlapcům trofeje z dnů tatínkovy slávy: medaile, uschlé věnce se stuhami, poháry, tabatěrky s vyrytými nápisy, plakety, sošky. Občas přinesl i rozbité rukavice, kterými jeho otec v osmém kole pekelného zápasu odstavil nepřemožitelného Evanse, tu černou horu pružného svalstva, jindy zase fotografie přímo z ringu.

Nelze ani vypovědět, jak chlapci Pavlovi záviděli, že může žít po boku tak slavného zápasníka.

Ale ještě jedna věc přitahovala k Pavlovi pozornost většiny hochů z okolí a získávala mu velkou autoritu, i když nebyl nejstarší ani největší. Pavel byl nejsilnější a nejobratnější, na čemž mělo lví podíl jeho každodenní cvičení. Zařídil si doma vlastně celou tělocvičnu.

Skákal bez rozběhu přes stůl a jen lehce se přitom opíral jednou rukou o jeho desku. Z pohovky vysadil boční opěradlo a používal je jako činky k posilování rukou.

Do rámu dveří mezi kuchyní a předsíní zavěsil kruhy, na kterých každé ráno lámal své ohebné tělo, aby bylo ještě pružnější.

Nikdo neuměl dělat dřepy tak jako on. Trup držel vzpřímený a krásně prohnutý dozadu. Padesát dřepů poránu patřilo do Pavlovy medicíny pro udržení skvělého tělesného stavu.

Otec ho občas fotografoval v různých boxerských postojích i při cvičení, a vždycky tak, aby na snímcích vynikly co nejvíc Pavlovy vyvinuté svaly. A otec byl na podobné záběry mistr. Několik takových obrázků z Pavlova cvičení na kruzích otiskly sportovní časopisy.

Pavel už měl celé album svých snímků. Ale kamarádům do Zátíší ani do školy ho nikdy nepřinesl ukázat, aby si nemysleli, že se chlubí.

Otec mu určil zápasnickou dráhu. Jenom se ještě nerozhodl, jestli bude Pavel boxer, nebo zápasník. Prozatím ho připravoval jen celkovým cvičením, které podporovalo dokonalý tělesný vzrůst a zocelovalo mladé svaly.

„Musíš udržet naše jméno,“ říkával. „Na Zemany se nesmí jen tak zapomenout. Já jsem se vypracoval a proslavil. Ale už stárnu, cítím to! A v tobě musím mít důstojného nástupce, Pavle! Poneseš naše jméno

Největší záp

ZEMA

EVAN

vítězně dál. Noviny o tobě budou psát, lidé mluvit. Ano, jméno Zeman nesmí upadnout v zapomnění, když už jsem je úmornou prací dostal až na vrchol sportovní slávy.“

Otcovy obavy byly oprávněné. Na jeho místo se tlačili mladí a fanoušci už na Zemana jen vzpomínali. A vzpomínky na sportovce nemají dlouhého trvání. Objevili se mladí boxeři s křepkýma nohama, s neunaveným a neopotřebovaným srdcem.

Ano, to srdce! Otec si na ně často naříkal. „To bude asi můj konec,“ říkal někdy. Tréninku se ale vzdát nedokázal, i když do ringu už delší čas nevstoupil.

„Nevím, jak bych to tatínkovi řekl,“ stěžoval si Pavel mamince, když s ní byl sám. „Ale mně se ani trochu nechce být boxerem nebo zápasníkem. Obdivuju tatínkovy úspěchy, raduju se z jeho vítězství, hlavně nad Evansem. Ale nedovedu si představit, že bych měl být taky boxer!“

„Proboha, chlapče, chlapče, o tom před tatínkem ani slůvko,“ lomila maminka rukama. Sama přitom dobře věděla, že by chtěl Pavel dělat něco jiného.

„Chtěl bych být inženýr, konstruovat letadla a motory,“ přál si Pavel. „Nebo aspoň dělník, který je bude montovat, pracovat na nich...“

Pavel cvičil rád, protože mu to dělalo radost. Uvědomoval si svou sílu a těšil se z ní, když zdvihl opěradlo pohovky stokrát ze země nad hlavu. Cvičením na kruzích vybíjel svou sílu a lehké a elegantní skoky přes stůl ho naplňovaly radostí z vlastní pružnosti. Nebylo divu, že byl na své silné a dobře rostlé tělo hrdý. Ale nikdy se nechtěl stát zápasníkem ani boxerem.

Výzva k zápasu

3

Jednou v neděli dopoledne zaklepal u Zemanů někdo na dveře. „Dobrý den,“ pozdravil neznámý pán. „Mohl bych prosím mluvit se slavným mistrem Janem Zemanem?“

„Ano, je doma,“ odpověděla trochu rozpačitě Pavlova maminka a honem si utírala mokré ruce. „Jděte dál, cvičí v pokoji se synem. To víte, chce z něj mít taky boxera...“

Neznámý návštěvník vstoupil do pokoje.

„Dovolte, abych se představil, jsem Václav Tarecký, tajemník sportovní agentury. Dostali jsme pokyn od italské boxerské unie, abychom s vámi vyjednali zápas s Carpim. Vyzývá vás a těší se na výhru.“

Pan Zeman se zamračil. „Hm, Carpi, Carpi, podívejme se! Trochu se na něj v posledních měsících usmálo štěstí, a tak ho chce zkoušet i za hranicemi.“

„Ano,“ pousmál se tajemník sportovní agentury. „Ale vy ho přesvědčíte, že to je od něj troufalost, poslat výzvu tomu, kdo přemohl Evanse,“ pochleboval.

„Nezapomeňte,“ řekl zamyšleně Pavlův otec, „že jsem od toho dne už v ringu nebyl. A že už se tam ani nehodím, i když ještě trénuju. Carpi teď právě přichází do formy, všechno má před sebou, a já už svoje v ringu udělal. Už jsem na to starý.“

„Nevadí, nevadí,“ přemlouval ho vyjednávač. „Neztrácejte sebedůvěru, pane Zemane. Carpiho výzva vás vrátí do ringu a přesvědčí celý sportovní svět, že ještě dlouho starý nebudete. Nepoddávejte se tomu tolik. Carpiho rozbijete. Uvidíte! Každý to říká!“

Otec poslal Pavla ven z pokoje a začalo vyjednávání. Bylo dlouhé. Pan Tarecký ze sportovní agentury zůstal i na oběd a teprve pak se odporoučel.

Po jeho odchodu zavládlo u stolu podivné ticho. Otcova veselá, bojovná nálada, projevovaná bouřlivě během oběda, náhle zmizela.

„Uvidíte, uvidíte! Tenhle zápas bude můj konec. Ale Carpiho musím porazit. To věřím, že bych pro něj byl sousto. Zvítězit nad člověkem, který porazil Evanse! To by se ti líbilo, ty holobrádku! Ano, musím ho rozdrtit! Musím!“ Poslední slovo už zase pronesl rozhodně a uhodil do stolu.

Maminka jen povzdechla: „Měl bys trochu pamatovat na své srdce. Nebo chceš riskovat život? Kvůli srdci ses už po Evansovi do ringu nevrátil, a teď bys chtěl pokoušet osud?“

I když své výstrahy mínila vážně, věděla, že jeho rozhodnutí změnit nedokáže. Sportovní pověst mu byla nade vše.

„Přece nemůžu odmítnout,“ bránil se. „To by byla porážka bez boje. Řeklo by se o mně, že se toho dorůstajícího kůzlete bojím! Já, Zeman, přemožitel černého ďábla Evanse! V celém světě bych byl nemožný!“

Hned druhý den se zpráva o Carpiho výzvě a o tom, že ji pan Zeman přijal, rozlétla po celé sportovní veřejnosti. Pavlova otce teď navštěvoval jeden novinář za druhým a s notesy, bloky a tužkami v ruce z něho ždímalí odpovědi na nejroztříčnější otázky.

A Pavlův otec se lehce vžil do své staré sportovní slávy, jejíž kouzlo nemůže pochopit ten, kdo se v ní neslunil.

Zvídavým reportérům ze sportovních rubrik nejrozličnějších novin odpovídal opatrně, protože věděl, že se každé jeho slovo, třeba i upravené a zveličené, rozletí ve statisíkových vydáních večerníků po celém státě i v zahraničí a že nakonec dolétne i k uším toho protivného Carpiho, kterého ostatně aby ďábel zatratil.

„Jak trénujete, mistře?“

„Chodíte brzo spát? A kdy vstáváte?“

„Máte radost ze svého chlapce, vidíte?“

„Těšíte se na Carpiho? Jaký máte názor na jeho styl?“

„Co říká lékař vašemu srdci?“

„Nepojedete několik dnů před zápasem někam ven?“

„Zůstanete po zápase s Carpim zase v ústraní, nebo se vrátíte do ringu natrvalo?“

Na co na všechno se ti prožluklí novináři neptali! Pavlův otec někdy opravdu nevěděl, jak odpovědět.

A sportovní rubriky měly co psát. A jak psaly! Tak, že se nakonec nemluvalo už o ničem jiném než o chystaném zápasu Zeman–Carpí. Kdo trochu boxu rozuměl, uzavíral sázky. Mladí boxeři bledli závis-
tí a toužili po tom, aby i oni jednou byli středem takové pozornosti. V novinách se objevovaly i fotografie obou sportovců. A nebyl by to ani on, pyšný otec Zeman, aby nedal do výkladní skříně obchodu Boxklub také několik zdařilých snímků svého syna.

Hádal se s umíněným a vystrašeným lékařem, který měl vůbec na box prachmizerný názor, a dokazoval mu, že má srdce určitě v pořádku.

Pak se začaly prodávat vstupenky a na nárožích se objevily velké žluté plakáty s modrým tiskem. Na každém rohu, v každé výkladní skříní a na každé sportovní stránce novin se teď Pavel potkával se jménem svého otce.

A v tom vzrušení a očekávání, které bylo krásné i hrozné zároveň, se k Pavlovi blížila veliká změna v jeho životě.

Naposled v ringu

4

Dlouhou dobu před zápasem Zeman–Carpi byly všechny vstupenky vyprodané. A v den zápasu bylo už před zahájením v boxerské aréně jako v úle.

Davy diváků, většinou samí mladí muži, hlučely prostorem. Mluvílo se jen o dnešní sportovní události. Diváci se dohadovali, vzpomínali na dřívější Zemanova utkání a předpovídali, jak zápas dopadne. Nikdo to ale neuhodl.

Po chodbách arény ještě proudilo obecnstvo. Jen místa k stání už byla obsazená a šťastlivci v předních řadách se z nich radši ani nehnuli. Ovzduší bylo nabitě vzrušením z nadcházejícího velikého zápasu.

Pak se chodby vyprázdnily a ruch utichl. V hledišti se setmělo a jen ring uprostřed prostorného sálu tonul ve světle. Pavel dostal volnou vstupenku do řady novinářských křesel a v horečném rozechvění čekal, až uvidí svého otce bojovat.

Několika předzápasům nevěnoval nikdo valnou pozornost. Ale když nastoupila dvojice Zeman–Carpi, rozbouřilo se hlediště potleskem, který nebral konce. S dvojicí vstoupil do ringu muž ve fraku, a když potlesk konečně utichl, promluvil k divákům:

„Vážené dámy a pánové, dovoluji vám představit dva zlaté hřeby večera, mistra Zemana a italského rohovníka Carpiho. Náš mistr Zeman se v ringu už dlouho neukázal. Naposledy když rozdrtil v osmém kole do té doby neporazitelného Evanse...“ Moderátora přehlušil nový potlesk, takže musel na chvíli zmlknout. Pak pokračoval: „Mistr Zeman si myslel, že jeho místo už není v ringu a že přenechá

boj mladším kolegům. Ale podařilo se nám ho přemluvit, a tak vám dnes ukáže, že ještě dlouho nebude patřit mezi sportovní vysloužilce, a předvede vám znovu své jedinečné zásahy, ukáže vám znovu svůj nenapodobitelný styl a uchvátí vás svými mlátičkami, o nichž by Evans mohl tolik povídat.“

Když utichl potlesk a smích, prohodil pořadatel ještě několik vět o Carpim, ohlásil váhy obou soupeřů a přijal od obou slib, že budou bojovat čestně.

Pak se rozpoutal zápas. Pavel ho pozoroval s široce otevřenýma očima a zatajeným dechem.

Po zaznění gongu se bojovalo velmi rychle. Pavlův otec útočil. Carpi však úspěšně odrážel levačkou. Útok střídal útok, boj byl čistý. Najednou dostal Carpi zásah do brady a propukl potlesk.

Carpi se snažil ránu vrátit, ale Zeman se bránil skvěle. Pak následovalo několik rychlých úniků. Oba bojovníky tempo unavilo a rychlost trochu zmírnili.

Pak Carpi zasypal svého soupeře řadou oboustranných háků. V setmělém sále se zdvihl překvapený šum. Zeman klesl na koleno, ale hned zase povstal, jako by mu dotek kolena o podlahu vrátil sílu. Nemusel ani tolik spěchat, protože zrovna končilo první kolo. Carpi v něm měl bodový náskok.

Ve druhém kole bojoval Pavlův otec opatrněji. Jeho tvrdé rány Carpiho překvapovaly, a tak šel několikrát k zemi. Zeman se stal bojovnějším a bil teď soupeře mnohem víc než v prvním kole. Měl zřejmou převahu.

Boj byl zajímavý. Hlediště se zase zmocnilo nadšení pro Evansova přemozitele. Pavel křičel po skončení kola s obecenstvem.

Ve třetím kole vyčerpал urputný a rovnocenný zápas oba protivníky, ale zdálo se, že Zemana trochu víc. Však je také starší než Carpi. Ital vypadal svěžeji a také se lehčeji pohyboval než Pavlův otec. Ten si dokonce sáhl k srdci. Na Pavla dolehl strach. Vydrží tatínkovo srdce?

Čtvrté kolo patřilo vysloveně Carpimu. Zpracovával Pavlova otce tvrdými ranami a ten jim jen dost těžko odolával. Chvillemi se zdál bezradný a jeho levice občas zabloudila k srdci.

Proč? Bolí ho srdce? Co se děje? Pavlův obličej hoří vzrušením a v hledišti je hluk k nepopsání. Pak šel Zeman několikrát k zemi a vstal jen s největší námahou a téměř v poslední odpočítávané vteřině.

Ve tváři měl podivný skleněný výraz. Několikrát se pokoušel Carpiho zasáhnout, ale bezvýsledně. Gong ohlásil konec kola.

V přestávce před pátým kolem přistoupil k Zemanovi nějaký muž v černém obleku. Rozčileně mával rukama a něco říkal. Pavel v něm poznal otcova lékaře, který už několikrát prohlížel i jeho.

Co chce doktor u tatínka? Snad se také nebojí o jeho srdce? Zdá se, že ano. Už aby byl ten hrozný zápas u konce. A to má ještě přijít šest kol! Pavel Carpiho nenávidí. Nebýt jeho naduté výzvy, nemusel by se teď tatínek vydávat v nebezpečí dalšího onemocnění a zahanbující prohry.

Pozor, pozor, páté kolo začíná! Světla opět zhasínají a ruch na několik minut utichá.

Pavlův otec zahajuje útok. Jako kdyby se mu do paží zázrakem vlily nové síly. Carpi se pokouší umístit oboustranné švihy, ale marně, a za vteřinu sám dostává pravý direkt na bradu.

Pavel neustále sleduje otcovu levici. Po chvíli rychlého boje bloudí zase k srdci. Ten pohyb Pavlovi drásá nervy! Už aby byl konec! Už aby byl konec!

Otec ještě zvyšuje tempo. Pot se z něho řine. Carpi jde dvakrát k zemi. Obecenstvo křičí.

A najednou se tatínek zatočil na místě, levička se křečovitě přitiskla k srdci, obličej se mu zkroutil a on se skácel k zemi. Slabě vykřikl a mávl pravicí.

Hluk v hledišti se znovu rozburácel. Světla se rozsvítila a do ringu vběhli pořadatelé, trenéři a mezi nimi se prodíral lékař Zemanovy rodiny. Carpi se v překvapení bezradně uchýlil do druhého kouta ringu.

Pavlovi se zatočila hlava. Proboha! Co to znamená? Tatínek omdlel? Nebo...?

Ale ne, kdepak taková hrozná myšlenka!

Pavel teď sedí sám v novinářské řadě křesel, všichni novináři jsou v ringu, šplhají vzhůru, tisíce dotazů.

Co se stalo? Co se stalo? Rychlé tempo? Srdce vypovědělo službu? Na jak dlouho? Navždy? Bije? Neví se! Doktora! Rychle doktora! Vždyť je u něho! V ringu. Ten v tom černém, s tou kabelou. Už tam byl před pátým kolem.

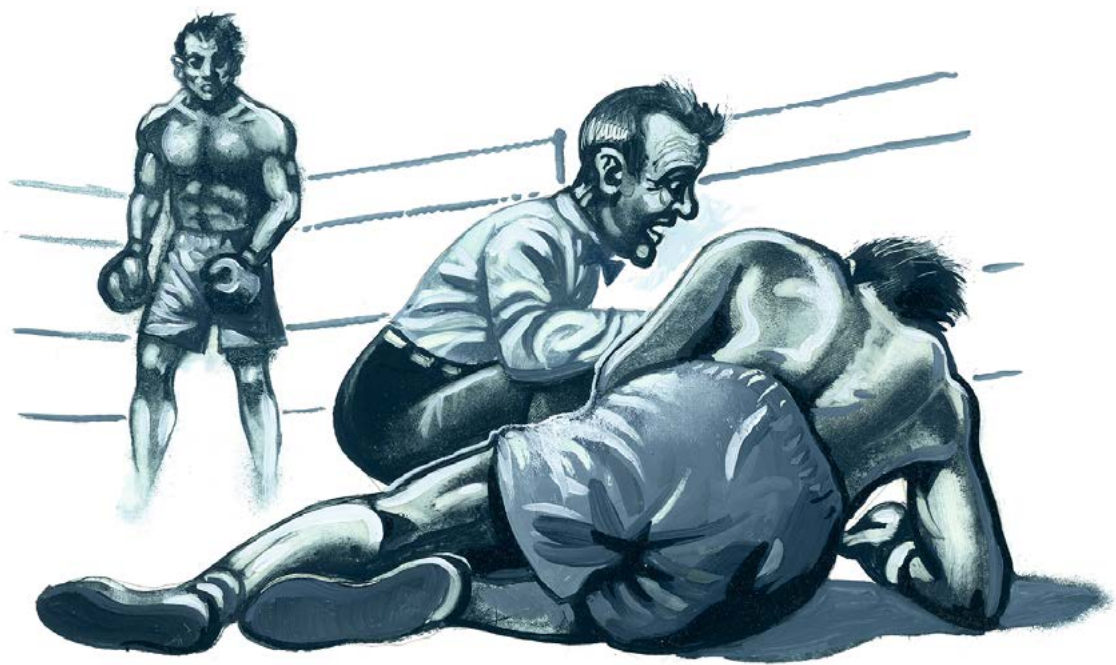
Pak přichází k Pavlovi jakýsi starší muž. Předtím seděl také v novinářské řadě. Je nějak podezřele vlídný.

„Pojď, chlapče,“ říká mu. „Pojď, půjdeme k vám domů a řekneme mamince, co se stalo. Hlavu vzhůru, hlavu vzhůru! Jsi přece sportovec. Pojď! Nesmíš plakat.“

Pavel s ním jde jako ve snách, ale na chodbě se mu vytrhne, běží zpátky a křičí pronikavým hlasem:

„Tatínku, tatínku! Doved'te mě k němu, pusťte mě k němu...!“

Jan Zeman, známý boxer a Evansův přemožitel, zemřel na srdeční zástavu.

Zapomínání

5

Pak nadešlo Pavlovi několik černých dnů, na které si později vzpomínal s bolestí a hrůzou.

Doma bylo od rána do večera slyšet pláč. Nějací lidé – Pavel měl nejasný dojem, že to byli funkcionáři Boxerského spolku – se postarali o všechny přípravy pohřbu. Maminka nebyla vůbec schopná něco zařídit.

Sousedky jim vařily a střídaly se u nich. Nenechávaly je ani na chvíli o samotě.

Došlo mnoho dopisů v černě orámovaných obálkách a kdosi jim poslal výstřižky z novin týkající se celé otcovy sportovní dráhy.

V den pohřbu už od rána drobně pršelo. Do bytu toho strašného dne přicházelo mnoho lidí, které Pavel nikdy předtím neviděl. Po špičkách vstupovali do pokoje s rakví.

Byli to většinou muži hřmotných postav a pošramocených obličejů. Někteří z nich se snažili Pavla pohladit po vlasech nebo mu říci něco povzbudivého. I při svém nezměrném bolu si to Pavel uvědomoval a byl jim za tu pozornost vděčný.

Bolestná hrůza a zármutek vyvrcholily během odpoledne, kdy se konal vlastní pohřební obřad. Doma pak zůstalo strašně prázdně.

Návštěvy cizích lidí ustaly.

I sousedky se pomalu přestaly objevovat.

V bytě vládlo ticho a klid.

Dva či tři dny nemusel Pavel do školy. Povolil mu to jeho třídní učitel. Pavlovi spolužáci mu zároveň poslali krasopisně napsaný dopis

(Pavel poznal, že ho psal Hulík, který měl nejkrásnější písmo z celé třídy):

Náš milý Pavle Zemaně!

Dozvěděli jsme se, jaká těžká rána osudu Tě postihla. Moc rádi bychom Ti ubrali trošku z Tvého nesmírného zármutku, moc rádi bychom Tě viděli zase mezi sebou!

Snaž se nést svou velkou bolest statečně, jak nejlépe umíš, jdi statečností ve šlépějích svého otce.

Žádná slova ani žádný dopis nemohou zmírnit Tvou bolest. Víme to! Chceme Ti jen říct, že my, Tvoji spolužáci a kamarádi, Tě chceme zase vidět mezi sebou, být Ti dobrými přáteli. Pozdravujeme srdečně Tvou maminku.

Podepisujeme se všichni hoši ze třídy a těšíme se na Tebe.

Pod těmito řádky, které určitě nadiktoval třídní učitel, byly podpisy všech hochů ze třídy.

Pavla dopis nesmírně potěšil, pokud ho ale v těch zoufalých dnech vůbec mohlo něco těšit, a i když si uvědomoval, že některým z podepsaných hochů je úplně lhostejný, neustále si prohlížel všechny podpisy a představoval si v duchu jejich pisatele.

Když se potom do školy vrátil, třída ho přivítala velmi zvláště. Zařídil to tak jeho třídní učitel a Pavel mu za to byl nesmírně vděčný.

Třídní mu neřekl ani slovo. Jen mu na chodbě, kde ho potkal, mlčky stiskl ruku a poklepal na rameno.

Hoši ve třídě také nic neříkali. Ani slovo o tatínkovi!

Někteří chlapci se k němu chovali lépe než jindy. Matějka mu dokonce nabídl ohromné jablko a Jiříň mu v mluvnici zaškrtal nějaké odstavce, které se nemusí učit.

Pavel byl jako ve snách. Byl nepozorný, nevnímal výklad a seděl jako bez ducha. Nikdo z učitelů ho raději ani nevyvolával, stejně by to nebylo nic platné. A před hodinou zpěvu, která byla ten den poslední, ho poslali domů.

Tak to trvalo několik dnů. Pak se přece jen začal uklidňovat a vyrovnávat. I doma už to bylo lepší. Maminka se snažila rozptýlit sebe i Pavla dlouhými, klidnými rozhovory.

Ve škole mu zase pomáhal neobyčejný takt jeho třídního učitele, a tak se začal pomalu ze svého zármutku vzpamatovávat.

Do Spálených Mlýnů

6

Nakonec se Pavlova maminka rozhodla, že se odstěhují do Spálených Mlýnů, malého městečka daleko na jihu. Maminka odtamtud pocházela a chtěla se tam vrátit, aby aspoň trochu zapomněla.

Pavel se na změnu těšil, ale když před dům přijel stěhovací vůz a nosiči začali z bytu odnášet nábytek, bylo mu těžko u srdce.

Tady na té židli sedával tatínek. Vždycky tu tak stávala. A najednou ji nějací cizí lidé bez lítosti a bez zájmu vezmou a nesou pryč, pak stůl, u kterého tatínek jedl, hovořil, psal... Kousek po kousku bourali to, co tvořilo po léta krásný, hřejivý pocit domova.

Ale musí to být! Přece se stěhují a pro ty, kteří tu bourají jejich staré pocity a představy, je tahle práce zaměstnáním. Nedá se nic dělat!

A tak se Pavel ocitl ve Spálených Mlýnech.

Maminka se v nich cítila jako doma, měla tu několik příbuzných a hodně známých i přátel. Ale Pavel viděl Spálené Mlýny poprvé. Byly o hodně menší než jeho rodné město, kterým všechno poměřoval.

Krámy se mu zdály příliš maloměstské, sad byl o mnoho menší, dlažba špatná, lidé cizí a podivní.

Nejvíce Pavla zaráželi zdejší chlapci. Ve starém bydlišti, kolem Zátíší, měl hodně kamarádů, ale tady se zdálo, že do smrti žádného nenajde.

Hned druhý den po příjezdu do Spálených Mlýnů se šel přihlásit do školy. Vzal si s sebou všechny knihy a sešity, protože nevěděl, co se ten den budou učit.

„Jsi pečlivý a praktický,“ pochválil ho ředitel školy, když si všiml knih. „Chlapci si většinou nedělají starosti s tím, co se první den v nové třídě budou učit, a přijdou bez knih!“

Pavla pochvala potěšila. Měl jen strach, aby ředitel nechtěl vidět jeho sešity, protože věděl, že nepíše moc pěkně, ale naštěstí se to nestalo.

Pak ho ředitel vedl po tichých, liduprázdných chodbách do jeho třídy. Jak míjeli jednotlivé dveře, zaznívaly odtamtud různé zvuky. Tady kdosi jednotvárným nízkým hlasem četl nějaký článek, tady bylo slyšet učitelův výklad, tady zase třída zpívala a jinde se ozval výbuch smíchu, právě když míjeli dveře.

Pavlovi bylo divně. Je to vždycky hrozný pocit, když člověk mění třídu. Kdyby tak už měl alespoň první dva nebo tři dny za sebou! To ale nejde. Člověk si musí všechno vytrpět, všim se prokousat, nejde zaspát to, co je nepříjemné.

Když se konečně u jedněch dveří zastavili, přestalo Pavlovi téměř tlouci srdce. Ředitel krátce zaklepal. (Asi to bylo jeho známé, obávané zaklepání, které už předem ohlašovalo, kdo je za dveřmi.)

Vstoupili do třídy. Žáci jako na povel vstali.

„Vedu vám nového žáka,“ řekl ředitel napůl k třídě, napůl k učiteli. „Jmenuje se Pavel Zeman.“

Někdo vzadu nesměle zatleskal a hned se toho chopila celá třída. Byla to přece pěkná příležitost beztravně a za přítomnosti „šerifa“ a učitele způsobit úctyhodný hluk, proti kterému – vzhledem k čestnému účelu – nemohl nikdo nic namítat!

Ředitel i učitel se nepřestali přátelsky usmívat.

„Je vidět,“ řekl učitel, „že si se Zemanem budete dobře rozumět. Chovejte se k němu jako dobří kamarádi, pomozte mu, aby byl brzo jedním z vás. A ty, Zemane, se snaž s ostatními sblížit, jak nejrychleji dovedeš, aby se ti tu brzy začalo líbit.“

Za ředitelem zapadly dveře, Pavel dostal prostřední místo v lavici až skoro vzadu u věšáků a příjemně přerušené vyučování opět pokračovalo.

Pavlovi se ztratila červeň z obličeje a brzy se uklidnil.

Pavlova prohra

7

Že třída tleskala, když ředitel Pavla přivedl, ještě vůbec neznamenal, že ho přijala mezi sebe!

Pavel byl pořád ve střehu. Neustále byl připravený odrazit jakýkoli výpad proti sobě. Ředitelova řeč nemohla přece potlačit napětí, které vždy panuje mezi nově příchozím a původní třídou.

Ředitel musel tu řeč pronést. Něco se přece muselo říct! Nemohou ho jen tak beze všeho strčit do lavice a nic přitom nepovědět. A tak se pokaždé říká něco o snášenlivosti, přátelském soužití, splynutí se třídou a podobně.

To všechno sice může být pravda, ale i nemusí, záleží na tom, jak se příchozí ve třídě uvede. A to se nedá předem uhodnout.

Pavlovi připadalo, že s hochy ve třídě nikdy nesplyne.

Posadili ho doprostřed mezi dva chlapce, z nichž jeden ho sice nechával při vyučování v klidu, ale potíže s ním začínaly se začátkem každé přestávky.

Ten podivný chlapík se jmenoval Hynčl a byl to nepohyblivý mrzout. Zásadně nechtěl Pavla pouštět z lavice ven. Nastavoval mu nohu, otvíral desku lavice, nevstal, aby Pavlovi uvolnil průchod, a proto musel Pavel vycházet druhou stranou a obcházet celou řadu lavic, než se dostal ke dveřím nebo k věšákům, kde měl kabát.

Soused po levé straně, Václav Rorejs, se zase s Pavlem celé vyučování tahal o každý centimetr místa. Vyměřil si pravítkem, jaká část lavice patří jemu, hranice označil inkoustem a běda, když Pavlův roze-

vřený sešit třeba jen růžkem přejel čáru! Rorejs vždy zuřil tak, že byl v nebezpečí nejen sešit, ale i Pavel sám.

Pavel viděl a cítil to nekamarádké chování obou sousedů, ale nechtěl proti němu zakročovat. Ještě by o něm řekli, že sotva přišel, začíná hádky.

Ani ostatní hoši se k němu nechovali nějak zvlášť laskavě.

Pavel vzpomínal, jak to bylo u nich ve třídě, když k nim přišel někdo nový! Jak ho ze začátku celá třída obletovala, jeho sousedé pokládali za čest, že sedí zrovna vedle nich, a chovali se k němu rytířsky. A to trvalo do té doby, než se nováček s třídou tak sehrál, že byl dokonale její. A tady? Škoda mluvit! Jen jeden hoch ve třídě Pavla trochu zajímal. Jmenoval se Ludvík Grygar.

Pavel ho vídal dost často i mimo školu. Většinou nesl nějakou velkou knihu a krácel s ní někam za město. Byl slabší než Pavel, měl zajímavou, výraznou tvář a Pavel si občas pomyslel, že se do té pošpatnělé třídy ani nehodí.

Ale přesto se s Grygarem nesblížil, a dokonce kvůli němu získal pověst zbabělce.

Byla to tehdy velmi ošklivá událost.

Ve třídě bylo zrovna v módě zápasení. Ale nebyl to čistý zápas, podle nějakých pravidel. Platil v něm jediný zákon:

„Rvi se, jak můžeš, uhoď, kam můžeš...“

Pavlovi ty zdejší rvačky připadaly opravdu ubohé a špatné. Ani jedné se neúčastnil.

„Dej se do toho aspoň tady s Grygarem,“ vybídl ho jednou Lejčko, hlava třídy. „Toho se snad nelekneš!“

Pavel rozpačitě mlčel a Grygar, aby zachránil svou pověst, řekl:

„A ty si myslíš, že já bych se Zemana lekl?“

„No tak to zkuste, tak to zkuste!“ pobízел je rozdychtěně a potměšile Lejčko.

Pavel věděl, že by musel Ludvíka Grygara rozdrtit, kdyby se do toho pustil. To ale nechtěl. Neměl v povaze mlátit někoho, o němž bezpečně ví, že je podstatně slabší.

„Nemám to ve zvyku,“ pravil chladně. „Nikdy jsem se nepral. To pro mě není!“

Myslel tím, že se nikdy nebral z klukovských důvodů. O jiných případech, často velmi tvrdých, se raději nezmiňoval.

Ale Lejčko a s ním celá třída slyšela jen: „Nikdy jsem se nebral...”

„Co jsi to za kluka? Co jsi to za kluka?“ hulákal posměšně Lejčko. Všichni hoši se pošklebovali s ním a Pavlovy akcie nezadržitelně klesaly na nejnižší míru.

Pavel Zeman, zbabělec!

Slyšel a viděl ty úsměšky. A viděl i Grygarův opovržlivý úsměv. Zachoval se k němu rytířsky, aby ho nezahanbil pořádným výpraskem, a teď kvůli němu vypadá jako zbabělec. A Grygar?

Až dosud ho omlouval. Ale ten jeho úsměv mu rázem zkazil představy o něm, a Pavel se na něj rozzlobil.

Od toho dne byla pro něj škola ve Spálených Mlýnech ještě těžším břemenem.

Pavel brání čest svého otce

8

Ani mimo školu nenašel Pavel ve Spálených Mlýnech nikoho, kdo by rozuměl jeho nitru, rozcitlivělému po otcově smrti.

V Kovářské ulici, kde bydlel, bylo plno stejně starých hochů. Pavel je vídal cestou ze školy, nebo když šel mamince něco obstarat. Z okna přihlížel jejich bitkám, honičkám a hrám.

Ale proti bývalým kamarádům ze Zátíší mu zdejší hoši připadali úplně jiní a cizí. Nemohl jít ven mezi ně, navázat s nimi přátelství, být jedním z nich.

Nejspíš o to nestáli ani oni. Menší hoši na něho pokřikovali z bezpečného úkrytu domovních vrat a větší s ním vyhledávali spory.

Když šel po kraji chodníku, hned proti němu některý z nich vyrazil. Pavel se pak musel vyhnout, aby zabránil srážce.

Jindy ho někdo střelil zezadu do hlavy papírovou kuličkou z gumového praku. Pavel se samozřejmě lekl, taková štiplavá papírová střela nepohladí, a tím vyvolal bouři chechtotu. Každý den se objevilo několik drobných urážek.

Vždycky k nim docházelo, když bylo víc hochů pohromadě. S jedincem by se Pavel určitě vypořádal, paže měl díky dlouhému a pravidelnému cvičení dost silné na to, aby ztrestaly urážku. Proti houfu nepřátel ale nechtěl bojovat!

Pavel brzo vypožoroval, že hlavní slovo mezi hochy z Kovářské ulice má Lojza Rezek.

Byl z nich nejsilnější, i když byl stejně starý. I proti svalnatému Pavlovi vypadal jako opravdový hromotluk.

Bez Lojzy se na ulici neobešlo nic. Co Lojza řekl, to bylo svaté.

„Lojza to řek.“

„Lojza přijde!“

„Až co řekne Lojza...“

„Lojza tu není.“

Lojzovo jméno se spojovalo s jakousi posvátnou úctou, mělo pečeť nedotknutelnosti. Na něm se stavělo. Bez Lojzy nebyla žádná zábava. Kovářská ulice bez něho byla prázdná, nic se nedařilo.

Pavel se s ním setkal tváří v tvář hned asi pátý den po přistěhování do Spálených Mlýnů. Tehdy šel ze školy a Lojza s hordou hochů ho doháněl.

Zezadu mu podrazil nohu a Pavel klopýtl. Chlapci se okamžitě vděčně a poslušně rozchechtali. Všechno, co udělal Lojza, bylo přece obdivuhodné a správné.

Pavel zrudl až ke kořínkům vlasů, ale mlčky tu drzost strpěl. Hoši šli dál a Lojza samolibě prohlásil: „Co se tu ten bačkora plete?“

Hoši z Kovářské ulice se brzo začali na Pavla dívat jako na zakřiknutého noumu, který si dá všechno líbit a ke kterému si může každý všechno dovolit.

Menší hoši se už ani neschovávali do vrat, když na něho pokřikovali. Věděli, že se za nimi ani neohlédne, natož aby se snad za nimi rozběhl.

Příkoří od větších hochů se stupňovala.

Pak se hoši z ulice nějak dozvěděli, že Pavel je syn zemřelého Jana Zemana, slavného boxera, přemožitele černocho Evanse. Podle jména to nemohl nikdo tušit. Zemanů je přece tolik!

Několik dnů byli hoši v Kovářské ulici trochu zaražení. Pohaslá sláva Pavlova otce účinkovala i na ně. Vítěz nad neporazitelným Evansem! A zemřel v ringu!

Pak jim to ale zevšednělo. A dokonce v tom našli příležitost k vtipům.

„Tamhle je Zeman, heleďte, Zeman!“ vykřikl jednou některý hoch z Lojzovy tlupy a už se všichni hrnuli k Pavlovi v očekávání nějaké zábavy na jeho účet.

Blížili se k němu naoko nenápadně, chvíli dokonce předstírali, že je Pavel vůbec nezajímá, a Lojza začal provolávat:

„V pátém kole byl pryč! Dočista pryč!“

Pavel strnul. Proboha, páté kolo. Kdykoli četl zprávu o nějakém zápasu a narazil na zmínku o pátém kole, bodlo ho u srdce. V pátém kole přece klesl jeho tatínek mrtvý! A teď si tady povídají o pátém kole. Snad ne dokonce o tom tatínkově?

„V novinách psali, že mu prý prasklo srdce...“ řekl jeden z hochů.

„Ale houby, žádné srdce! Carpi ho umlátil, to je to celé. S tím srdcem to byla jen výmluva jeho fandů.“

Ano, nebylo pochyby, mluvili o jeho otci! Pavlovi se až hlava zamotala z těch nechutných řečí.

„Mizero!“ zařval a v rozčilení použil u něj velmi neobvyklý výraz. Udeřil Lojzu dvakrát prudce do tváře a sám vzápětí dostal ostrou ránu botou do holenní kosti. To ho ještě víc rozzuřilo.

„Mého otce urážet nebudeš, to si pamatuj,“ vyřázel ze sebe zlobně i během boje.

Lojza se poťouchle a vyzývavě uškleboval, přestože rány, které dostával, byly určitě bolestivé.

Rozbít! Rozsekat! Zničit!

Ta slova vířila Pavlovi v hlavě, když viděl Lojzův posměvačný pohled.

Celou sílu a obratnost svého cvičeného těla dal teď do služeb hněvu, vydrážděného Lojzovými urážkami. Jeho ruce byly jako kladiva, a když oba upadli na zem, nohy mu pracovaly jako železná chapadla, která ovinula protivníkovu tělo tak, že se nemohl ani hnout.

Ostatní hoši stáli nad tím divadlem jako zkamenělí. Jejich Lojza, na kterého se vždycky dívali jako na nepřemožitelného, stěží odolává tomu, koho ještě před několika minutami měli za bačkoru, do které se dá beztrestně kopat...

„Lojzo, shod' ho ze sebe!“

„Ten je jako klíště, podívejte se!“

„Kdo by to do něj řek! Vypadal vždycky, jako by byl z másla!“

„Koukněte na ty svaly na nohou. To bude druhý Zeman!“

Výkřiky a rady se kolem protivníků jen rojily. Lidé se zastavovali, volali na ně a pak je konečně jakýsi muž od sebe s námahou odtrhl.

„Styděte se! Na takové klukovské kousky jste už moc staří. A proč jste se vlastně rvali?“

Lojza jen něco zabručel a kvapně se i s ostatními hochy vzdaloval. Ale Pavel čestně zůstal.

„Urazil mého mrtvého tatínka,“ procedil skrze zuby. Muž na to ještě něco řekl, ale Pavel se už obrátil a chvatně odcházel. Toho dne se stali z Pavla a Lojzy zapřísáhlí nepřátelé.

První návštěva Jezerní kotliny

9

V Zátíší se Pavel většinou choval stejně jako ostatní hoši. Stýkal se s dobrými i špatnými kamarády, nechyběl při žádné zábavě, na žádném podniku, který klukovský národ v okolí Zátíší uspořádal.

Ano, takový byl většinou Pavel! V létě plaval, hrál kopanou, tábořil, v zimě bruslil, hrál hokej a jezdil na lyžích.

Ale vždycky dvakrát do roka nadešla doba, kdy se Pavel změnil. V těch obdobích se pak ani trochu nepodobal ostatním hochům ani sám sobě z předchozích měsíců.

Někdy to trvalo jen pár dnů, jindy třeba i týdny. První období na Pavla přicházelo tehdy, když se čerstvá země rozvoněla podivnou jarní vůní a když krajem zavály vlažné jarní větry. Jejich vanutí bylo pro Pavla jako kouzelná hudba. Hudba přicházející z tajemných modravých dálek, z neznáma plného tušených dobrodružství.

Druhé období nastávalo začátkem podzimu, kdy se horké dny změnily ve zlaté, slunné hodiny, naplněné nasládlou vůní odumírání a stříbrnými závoji babího léta, kdy se kraj chvěl smutkem z odchodu léta a první listy žloutly a červenaly.

V těch zvláštních větrných dnech, ať jarních či podzimních, nestál Pavel o své kamarády ze Zátíší. V těch dnech mu připadali nudní a obyčejní. Oni přece nepocítovali nic z toho kouzla vanoucích větrů a vůbec netoužili po něčem neobyčejném jako Pavel.

V ty dny chodil jako ve snách. Nikoho si nevšímal, ve škole byl nepozorný. Někteří hoši o něm v těch dnech říkali, že je nafoukaný, jiní se mu smáli a přezdívali mu náměsíčník. Vždy když přišla jeho

doba, utíkal ven ze známých ulic, za město, a toužil utéct pryč, daleko, kde by něco prožil.

I ve Spálených Mlýnech pocítil to staré vábení, když do městských ulic vniklo jaro.

Toho roku přišlo jaro náhle a brzo se změnilo v téměř letní dny.

Slunce páliło a hoši jako na povel začali nosit krátké kalhoty a košile. Staří, zkušené lidé sice prorokovali, že ještě přijde sníh a mrazíky, že takové náhlé teplo nemívá dlouhého trvání, ale hoši se nestarali o to, jak bude zítra. Oblékali se tak, jak bylo dnes!

Jednoho dne Pavel uposlechl tajemné volání a utekl z ulic Spálených Mlýnů. Vydal se na západ od města do kopců, které ho už předtím dlouho lákaly.

Jak se vzdaloval od Spálených Mlýnů, pocítoval stále větší volnost a rozjaření. Utíká pryč! Všechno nechává za sebou! I ty protivné kluky s Lojzou v čele.

Nepochopitelně veselý a spokojený se ubíral opuštěnými roklemi, přes řídké lesíky, přelézal kopce, přeskakoval potůčky, šplhal na skalky a znovu sbíhal do dolíků, zarostlých kyselou trávou.

Kraj vypadal opuštěně, byl skalnatý a ničemu se tu nedařilo. Silnice vedla daleko odtud, obce tu žádné nebyly, jenom rokle, neúrodné úhory a skaliska.

Pak si Pavel vybral jako směr cesty jeden z potoků a proti jeho proudu šplhal výš a výš.

Chvílemi se prodíral hustými křovisky, někdy tak pichlavými a neproniknutelnými, že přemýšlel o tom, jestli by se raději neměl vrátit. Ale nevzdal se.

Potok každou chvíli vytvářel vodopády a Pavel je musel překonávat, pokud chtěl pokračovat ve své výzkumné výpravě. Tak šplhal po skále, máčený padajícím proudem vody. Právě zase překonal jeden takový výstup. Potok měl nazelenalou vodu a nejdříve tekł klidně v korytě mezi skalními stěnami. Po obou stranách se táhly dva úzké břehy, zarostlé sporou, tvrdou travinou. A zase plno křoví. Pak se koryto zúžilo tak, že se břehy úplně ztratily, a potok se hnál vtěsnaný jen mezi skalní stěny.

Pavel nemohl dál, leda by šel vodou. Zkoušel najít cestu jinudy a na pravé skalní stěně objevil výstupky.

To bych nesměl být Zeman, kdybych se vrátil, pomyslel si pyšně. Musím se dostat dál za každou cenu! A začal stoupat po nebezpečných výčnělcích.

Výstupky ve skále se rozšiřovaly a příkrá stěna se měnila ve sráznou, zarostlou stráň. Tam už se dalo stoupat snadněji. Pavel nechal potok hluboko pod sebou a slyšel, jak tam dole řve a hučí. Protější stěna byla skoro kolmá, nikde místočko, na něž by člověk mohl stoupnout bez nebezpečí, že se zřítí.

Pak se stráň náhle narovнала a Pavel stál na táhlé planince. Výhled doprava zastíňovalo husté křoví a divoce rostoucí stromy, ale nalevo viděl hlubokou průrvu a na jejím dně doběla pěníl potok, hučel z propasti až nahoru k Pavlovi, mezi kameny tam zpíval svou odvěkou zelenou vodní píseň.

Pavel zvolna a velmi opatrně postupoval po okraji propasti, až se mu náhle vydral z úst slabý výkřik překvapení. Vyvrácený strom ležel přes propast tak, že se silnější částí kmene opíral o protější skalní stěnu, která v těch místech přecházela v plošinu.

Pavel zkusil stromem pohnout. Nic se nestalo.

„Podívám se tam!“ napadlo ho a hned se obkročmo posadil na kmen. Pohyboval se po něm poposedáváním, až se dostal doprostřed propasti.

Hlava se mu motala a srdce prudce bušilo, kdykoli pohlédl dolů. Křečovitě se držel kmene, který byl naštěstí docela pevný a bezpečný. Pavel se tak dostal až na druhou stranu.

Chvilí se zase prodíral houštím. Pak ale začalo řídnout a náhle se Pavel ocitl na kraji skalní kotliny, na jejímž dně svítilo modré jezírko a zelenala se tráva.

Jako kamzík seskákával po skalních útesech až na dno toho neobvykle objeveného kousku země. K západu se kotlina otvírala do pustého skalního údolí. Celou ji zalévalo odpolední žhavé a jásavé slunce.

Pavel shodil tričko a zvolna vešel do vody. Byla studená, ale jeho otužilému tělu to nevadilo. Opatrně kráčel dál.

Samý písek! Čistý, zlatý a hrubozrnný písek. Byl vidět i v průzračné vodě. Udělal několik temp. Po tiché hladině se rozběhla kola. Pavel schválně hodně natahoval ruce i nohy, protahoval si celé tělo. Napínat svaly mu působilo radost stejně jako kdysi, když doma cvičíval. Kde jsou ty časy! Nechal toho hned po té strašné události.

Několikrát přeplaval jezírko a zkoušel přitom různé plavecké styly. Pak ucítil pod koleny písek u břehu.

Vyšel z vody a cítil se silný, lehký. Měl chuť v té hebké trávě běžet a dělat přemety, dokonce si zacvičil i svou oblíbenou sestavu prostných.

Potom dlouho jen tak ležel na suchém písečném břehu mezi vodou a trávou. Voda mu smáčela paty. Opaloval se.

Byl spokojený a šťastný. Ano, sem bude chodit! Sem, do Jezerní kotliny, jak ji hned pojmenoval. Tady se bude koupat, bude šplhat po skalách, cvičit a běhat.

Nebe zrudlo a skály dostávaly oranžový nádech, když rozradostněný a spokojený Pavel opouštěl objevené území.

Šťastně překonal krkolomný můstek a sbíhal dolů do kraje roklin a lučin, až se dostal do Spálených Mlýnů.

To už večer roztáhl v ulicích své namodralé závoje, lidé chodili po večerních nákupech a v oknech se rozsvěcovala světla.

